KALENDARZ

POLSKI, RUSKI i ASTRONOMICZNO

GOSPODARSKI,

Na Rok Pański

1819.

Który iest Rokiem przybyszowym maiącym dni 365.

W którym znayduie się wiele ciekawych i każdemu stanowi, a mianowicie Rolniczemu, pożytecznych wiadomości.

Przez Franc. Xawerego Ryszkowskiego F. i M. Doktora

NA POŁUDNIK KRAKOWSKI UŁOŻONY

A przez PIOTRA KANDYANIEGO

NA KRAY POLSKI

WYRACHOWANY.

W KRAKOWIE

w Drukarni Gröblowskiey.

Liczby wrotów Kalendarskich i ruchome Swięta.

Now. Kalend.			Star. Kalen.
	15	Wrót Xiężyca, czyli złota liczba	15
	IV	— Epakta — — — —	XV
	8	Wrót Słońca, Cyclus Solaris —	8
	C	— Litera Niedzielna — —	E
	7	— Rzymski Poczet — —	7

RZYMSKIEGO.	RUSKIEGO.
Niedziela Starozapustna 7. Lutego	Nedela Miasopustna 9. Lutego.
Popielec 24. Lutego	Post Wełyki 19. Lutego
Wielkanoc 11. Kwietnia	Pascha Chrystowa 6. Kwietnia.
Wniebowstąpienie Pańskie 20. Maia	Wozneszenie Hospod. 15. Maia.
Zielone Swiątki 30. Maia	Soszes S. Ducha 25. Maia.
Boże Ciało 10. Czerwca	Tyło Chrystowo 5. Czerwca.
Niedziela 1 Adwentowa 28. Listopada	Nedela 1 Adwentu 30. Listopada.

Suchedni 1. Marca	3.	5.	6.		Suchedni 3. Września	15.	17.	18.
— 2. Czerwca	2.	4.	5.		— 4. Grudnia	15.	17.	18.

Wykład Znaków, w tym Kalendarzu używanych.

● Nów Xiężyca	Baran	♈	Lew	♌	Strzelec	♐
☽ Pierwsza Kwadra	Byk	♉	Panna	♍	Koziorożec	♑
⊙ Pełnia	Bliźnięta	♊	Waga	♎	Wodnik	♒
☾ Ostatnia Kwadra	Rak	♋	Niedzwiad.	♏	Ryby	♓

Planety Aspekty.

☿ Merkuryusz	♃ Jowisz		☌ Złączenie się	o Zn.	o St.
♀ Wenus	♄ Saturnus		☍ Przeciwległość	6 -	o -
♁ Ziemia	♅ Uranus	⊙ Słońce	△ Troygran	4 -	o -
♂ Mars	☽ Xiężyc		□ Czworogran	3 -	o -
			✱ Sześciogran	2 -	o -

☊ Węzeł podnoszący się. ☋ Węzeł spadaiący.

Wiadomość

którego roku po Narodzeniu Chrystusa Pana, Państwa, Miasta niektóre i Akademie założone zostały.

Brytania czyli Anglia roku	343	Królestwo Węgierskie	744
Francya	420	Hollandya odłączyła się od Hiszpa.	1572
Rzplta Wenecka	452	Akade. Krakowska założona roku	1401
Machomet nastał	621	Akademia Poznańska	1501
Moskiewskie Państwo	861	— Wileńska	1594
Królestwo Czech	1086	— Zamoyska	1594
Królestwo Portugalii	1119	Miasto Kraków założone	700
Turcya Ottomańska	1300	— Warszawa	1252
Hiszpania	762	— Wilno Troki i Zamość w R.	1507

STYCZEŃ ma dni XXXI. | DEKEMW | JANUARIUS.

D.	T.	*Kalendarz polski*	*Kalendaro Ruski*	☽
1	P.	NOWY ROK	20 Ihnatia M.	
2	S.	Makarego Opata	21 Julianyi	
Ew. u Mat. S. w Roz. 2.		O ucieczce do Egyptu.		
3	N.	2 po Bożem Nar.	22 N. Anastasyi	
4	P.	Tyta Biskupa	23 10 M. w kryt.	
5	W.	Telesfora	24 Jewnenii M.	
6	S.	TRZECH KROL	25 Rozd. Chry.	
7	C.	Kleta Męczennika	26 Sobor Bohor.	
8	P.	Seweryna Bisk.	27 Stefan Arch.	
9	S.	Marcianny P.	28 Dwy. Tmu. Mu.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 2.		O Chryst Panu w 12 lat.		
10	N.	1 po 3 Król Agat. P.	29 N. 1 po Roz.	
11	P.	Hygina	30 Anysii M.	
12	W.	Honoraty Panny	31 Melanii P.	
13	S.	Gotfreda	1 JANUAR 1819	
14	C.	Hilarego Bisk.	2 Sylwestra	
15	P.	Maura	3 Malachia Pr.	
16	S.	Marcella Pap.	4 Sob. 70 Apost.	
Ew. u Jana S. w Roz. 2.		O godach w Kanie Gal.		
17	N.	2 po 3 Król. Anton.	5 N. 2. po Rozd.	
18	P.	Stoliey S. Piotra	6 Boh. Hospod.	
19	W.	Ferdynanda	7 Joanna Krest.	
20	S.	Fab. i Sebastiana	8 Heorhia P.	
21	C.	Agneszki Panny	9 Polyewkta M.	
22	P.	Wincent i An.	10 Hryhoria	
23	S.	Raymunda	11 Fteodosia P.	
Ew. u Mat. S. w Roz. 8.		O oczyszczeniu trędow.		
24	N.	3 po 3 Król. Tym.	12 N. 3. po Rozd.	
25	P.	Nawr. S. Pawła	13 Jermyla M.	
26	W.	Polikarpa Bisk.	14 P. ot. w Raith.	
27	S.	Jana Chryzost.	15 Pawla P.	
28	C.	Karola Wielkiego	16 Petra Ap. wer.	
29	P.	Franciszka Sal.	17 Antonia P.	
30	S.	Ludowiki	18 Aftan. i Kyril.	
Ew. u Mat. S. w Roz. 8.		O nawalnicy na morzu.		
31	N.	4. po 3 Król. Marc	19 N. 4 po Rozd.	

Leopold Xiąże Lotaryngii był ieden z tych ludzi których opatrzność zsyła na szczęście ludzkiego rodzaiu. Dobrze czynić poddanym swoim, było mu nayulubieńszą cnotą. Pewnego razu przekładał mu minister, iż w skarbcu iego w krótce pieniędzy zabraknie, któremi on ták hoynie na rzecz poddanych szafuie. Tem lepiey, odpowiedział Xiąże, a w moiem rozumieniu ia tym bogatszym będę, im w lepszem szczęściu lud móy opływać będzie.

Temuż, opowiadano raz o dobrodzieystwach, iakie ieden z postronnych Xiążąt poddanym swoim wyświadczył. Powinien to był uczynić, odpowiedział Xiąże: co do mnie, iutro ustąpiłbym z tronu, gdyby mi braknąć miało środków czynienia dobrze.

* * *

Ubogi ieden prosił żołnierza w imie Boga aby mu dał iałmużnę, obiecuiąc się za niego modlić. Ten daiąc mu kilka sztuk drobney monety rzekł: weźmi to, i módl się sam za siebie, ile że ia nic nie daię na lichwę.

* * *

Nie żąday aby bieg natury stosował się do twoiey mysli, lecz urządź myśl twoię podług biegu natury, gdyż to iest naypewnieyszy środek do zyskania nieprzerwaney spokoyności.

L U N A C T E.

☽ Pierwsza Kwadr. d. 3. Stycz. o god. 9 m. 58 rano, mroz się wzmaga.

⊙ Pełnia Stycz. dn. 11. teg. o god. 0, min. 54 rano, odwilż na śnieg.

☾ Ostatnia Kwadr. d. 19. Styczn. o god. 10 m. 57 rano, powietrze mroźne.

⊙ Nów Lutego dn. 26. Stycz. o god. 2 m. 32 po północy, z początku odwilż na końcu mróz.

ŁUTY ma dni XXVIII.		HENWAR	
D. T.	Kalendarz Polski.	Kalendarz Ruski.	☽
1 P.	Ignacego B.	20 Jewthymya.	
2 W.	Oczyszcze. P. M.	21 Maxima	
3 S.	Błażeia Bisk.	22 Timoftea	
4 C.	Weroniki P.	23 Kliment M.	
5 P.	Agaty Panny	24 Ksenyi P.	
6 S.	Doroty P.	25 Hryhor. Bohosl.	
Ew. u. Mat. S. w Roz. 20.		O robotnik. w Winni.	
7 N.	STAROZAPUS.	26 N. 5 po Roz.	
8 P.	Jana de Matta	27 Joan Zlat.	
9 W.	Apolonii P.	28 Jefr. Su. P.	
10 S.	Scholastyki P.	29 Ihnatya M.	
11 C.	Eufrozyny P.	30 Trech Swiat	
12 P.	Eulal. i Ludwiny	31 Kyr. i Joann.	
13 S.	Juliana	1 FEWRUAR	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 8.		O nasieniu i wielor. Reli.	
14 N.	MIĘSOPUST. Wal.	2 N. o Oblud.	
15 P.	Fausta i Jow.	3 Sym. i Anna P.	
16 W.	Julianny P.	4 Isidora	
17 S.	Sabiny Bisk.	5 Ahathyi	
18 C.	Konstancyi P.	6 Wukola Pd.	
19 P.	Konrada Pap.	7 Parthenia Pd.	
20 S.	Leona Pap.	8 Fteodora M.	
w. u Łuk. S. w Roz. 18.		Iezus przep. swą mękę.	
21 N.	ZAPUSTNA Eleon.	9 N. Miasop.	
22 P.	Kathe. S. Piotra	10 Charlampia	
23 W.	Ansberta	11 Wlasa	
24 S.	*Popi lec.* Macieja	12 Mel. i Alex.	
25 C.	Walburgi	13 Martinian	
26 P.	Alexandra	14 Auxentia	
27 S.	Nestora	15 Onysima	
Ew. u Mat. S. w Roz. 4.		O diable który kusił Iez.	
28 N.	WSTĘPNA Roma.	16 N. Syropost.	

FEBRUARIUS.

Stanisław Leszczyński Król polski, będąc Xiążęciem Lotaryngii i Baru, uzyskał przydomek dobroczynnego. Fundusz który w miescie Bar pozostawił, iest wzorem mało po nim naśladowanym. Magistratowi tego Miasta wyliczył dziesięc tysięcy talarów, z obowiązkiem zakupowania zboża w tym czasie gdy w niskiey iest cenie; a odprzedawania go klassie ludu ubogiey za pomierną cenę w ten czas, gdyby ta do pewnego punktu drożyzny doyść miała. Użyteczność tego zakładu dotąd ieszcze z pomyślnym utrzymuie się skutkiem: a pamiątce dobroczyńcy lud nieprzestaie błogosławić.

* * *

Rostropność wymaga, abyśmy się wprzód z tem wszystkiem obeznali co nas niegdyś spotkać może: i abyśmy się starali zapobiedz temu, iżby nas przykry los nieprzygotowanych nie zastał.

* * *

Cierpliwość iest wielkiem na złe lekarstwem, które ieżeli całkiem nie leczy, przynaymniey dolegliwość umnieysza.

L U N A C T E

☽ Pierwsza Kwadra dn. 2. Lutego o god. 2. min. 43 w nocy. Mroz się wysila.

☉ Pełnia Lutego dnia 10. tegoż o god. 5, min. 29. rano. Dnie pogodne mroźne.

☾ Ostatnia Kwadra dn. 17. Lutego o god 10, min. 40 wieczor. Mroz folguie.

● Nów Marca dnia 24. Lutego o god. 1, min. 19 po południu. Nagła odwilż.

MARZEC ma dni XXXI. | FEWRUAR | MARTIUS

D.	T.	Kalendarz polski	Kalendarz Ruski
1	P.	Albina Bisk.	17 Fteod. Tyr.
2	W.	Jowina	18 Lwa P. R.
3	S.	Kunegundy †	19 Popielec. Post W.
4	C.	Kazimierza	20 Lwa Bat.
5	P.	Fryderyka †	21 Tymoftea
6	S.	Koletty P. †	22 Mucz. w Jewh.
Ew. u Mat. S. w Roz. 17. O przemien. się Jezusa			
7	N.	SUCHA. Tomasza	23 N. 1. Posta
8	P.	Jana Bożego	24 Obr. Hlaw. Pr.
9	W.	Franciszki Rz.	25 Taras. Arch.
10	S.	40 Męczenników	26 Porfyria †
11	C.	Konstantego	27 Prokopia
12	P.	Grzegorza W.	28 Wasylia †
13	S.	Nicefora	1 MART. †
Ew. u Łuk. S. w Roz 11. O wyrzuceniu diabłów.			
14	N.	GŁUCHA Mechty.	2 N. 2. Posta
15	P.	Cyryaka Dyak.	3 Jewtropia
16	W.	Gertrudy P.	4 Herasyma
17	S.	Bolesława	5 Konona Mucz.
18	C.	Gabryela Arch.	6 42 M. w Amm.
19	P.	Józef Obl. P. M.	7 Wasylia M.
20	S.	Eleuterego	8 Fteofylakt
Ew. u Jana S. w Roz. 6. O nakarmieniu 5000 ludzi			
21	N.	SRODOP. Bened.	9 N. 3. Posta
22	P.	Oktaw. Mecz.	10 Sofron Patr.
23	W.	Katar. Szwed.	11 Kodrata
24	S.	Agapita B.	12 Fteofana
25	C.	Zwiastow. P. M.	13 Nikifora Patr.
26	P.	Teodozyusza	14 Wenedykta
27	S.	Ruperta	15 Ahip. 6. M.
Ew. u Jana S. w Roz. 8. O żydach chcąc. ukam. Jez.			
28	N.	BIAŁA. Syxta P.	16 N. 4. Posta
29	P.	Cyrilla	17 Alexya
30	W.	Kwiryna	18 Kirilla
31	S.	Balbiny Panny	19 Chrys. i Daryi.

W R. 1586. Filip II. Król Hiszpański wyprawił w poselstwie iednego z Panów dworu swoiego do Rzymu, w celu powinszowania Papieżowi Sixtusowi V. wstąpienia na stolicę świętą. Papież urażony, że na urząd posła wybrano człowieka młodego, przymówił mu: Jakto! Królowi Hiszpańskiemu czy tak dalece zbywa na ludziach, iż godność Ambassadora porucżono człowiekowi bez brody? Na co dumny Hiszpan odpowiedział: „Gdyby Monarcha moy był wiedział, iż do podobnego urzędu naywiększą zaletą iest broda; byłby do Waszey świątobliwości wyprawił w poselstwie kozła, ale nie godnego człowieka, iakim ia iestem.

* * *

Ten tylko iest istotnie nieszczęśliwym, kto nieszczęścia znosić nie umie.

* * *

Rozpacz tylko trzyma się dusz nikczemnych: cierpliwość zaś iest mocy olbrzymiey.

L U N A C Y E

☽ Pierwsza Kwadra. dn. 5. Marca o god 9, min. 50 wieczor. Ciepło wilgotne.

⊙ Pełnia Marca dnia 12. tegoż o god. o, min. 31. rano. Śnieg z deszczem na przemiany.

☾ Ostatnia Kwadra dn. 19. Marca o god 6, min 11 rano, pogoda z przymrozkiem.

● Nów Kwietnia dn. 26. Marca o god. 0, min. 44. rano. Dnie ciepło pogodne.

B

KWIECIEŃ ma dni XXX. | MART. | APRILIS.

D. T.	Kalendarz Polski.	Kalendarz Ruski.	☽
1 C.	Teodory	20 Ot. ubien. Fd.	
2 P.	Franeisz. de Paula	21 Jakowa Jop.	
3 S.	Rychardа	22 Wasil Presw.	
Ew. u Mat. S. w Roz. 21.		O wiezdzie Jez. do Jer.	
4 N.	KWIETNIA Izyd.	23 N. 5. Posta	
5 P.	Wincentego Fer.	24 Zacharyi	
6 W.	Syxta Pap.	25 Błahowisz.	
7 S.	Epifaniusza	26 Sob. Arch. Haw.	
8 C.	*Wieczerza Pańska*	27 Matrony M.	
9 P.	*Wielki* Maryi Eg.	28 Ilarion Pd.	
10 S.	*Wielka* Ezechiel	29 Marka	
Ew. u Mat. S. w Roz. 16.		O zmartwychst. Jezusa.	
11 N.	WIELKANOC Le.	30 N. 6 Cwitna	
12 P.	WIELKI Julius P.	31 Ipatia	
13 W.	Hermenegilda	APRIL. 1	
14 S.	Tyburciusza	2 Tita	
15 C.	Ludwiny	3 Nikity	
16 P.	Lamberta	4 Iosyfa Pd.	
17 S.	Rudolfa	5 Fteodyla Mu.	
Ew. u Jana S. w Roz. 20.		O pokaz. się Jez. Uczniom.	
18 N.	1. PRZEWOD. Ap.	6 N. Woskres.	
19 P.	Wernera	7 Po. Switny	
20 W.	Sulpicyusza	8 Wto. Swit.	
21 S.	Anzelm. Bisk.	9 Jewpsychia	
22 C.	Sot. i Kaia	10 Terentya	
23 P.	Woyciecha Arcyb.	11 Antypy M.	
24 S.	Jerzego	12 Wasil Par.	
Ew. u Jana S. w Roz. 10.		O Chryst. dobrym Past.	
25 N.	2. GROB. JEZ. Mar.	13 N. 1. po Wos.	
26 P.	Kleta Męcz.	14 Martiana	
27 W.	Anastaz Pap.	15 Aristarcha	
28 S.	Witalisa Męcz.	16 Ahapyi	
29 C.	Piotra Męcz.	17 Symeona	
30 P.	Katarzyny Sen.	18 Joanna	

Pewny z urodzenia ślepy, w ustronnem mieyscu swego ogroda zakopał 500 talarow; lecz sąsiad iego ktory go wypatrzył, takowe wykopał i zabrał. Nie znayduiąc ow ślepy pieniędzy swoich w mieyscu gdzie ie zachował, zaraz padł na domysł iż sąsiad naypewniey ie sobie przyswoił. Począł więc przemyślać iakimby sposobem odzyskać ie można, i takowego użył postępu: Udał się do sąsiada z prozbą o radę, iż maiąc tysiąc talarów, o które iest w obawie, i z których połowę iuż w ustronnem mieyscu ukrył, nie wie czy drugą połowę tey kwoty w tem samem, czy też w innem mieyscu ukryć ma. Sąsiad doradził mu iż lepiey aby cała kwota w iednem mieyscu schowaną była; i nie bawiąc, 500 talarów natychmiast w owe zaniosł mieysce, spodziewaiąc się w krótce cały tysiąc opanować. Ale ślepy odzyskawszy własność swoią poszedł natychmiast do sąsiada, i szydząc z niego rzekł mu: „Przyiacielu ten co wcale oczu nie ma, lepiey widzi niż ten co ie ma.“

LUNACTE.

☽ Pierwsza Kwadra dnia 2. Kwiet. o god. 5, min. 36 wieczor. Deszcz z wiatrem.

☉ Pełnia Kwietnia dn. 10. tegoż o god. 2, min. 25 po południu.

Zacmienie ☽ niewidzialn. Dnie niestałe.

☾ Ostatnia Kwadra dnia 17. Kwietuia o god 0, min. 18 po południu. Ciepło, ku końcu deszcz.

● Nów Maia dn. 24. Kwiet. o god. 1, min. 7, po południu.

Zaćm. ● niewidzialne. Pogoda.

MAY ma dni XXXI.		APRIL.	
D. T.	Kalendarz Polski	Kalendarz Ruski.	☽
1 S.	Filipa i Jakoba	19 Joan Wetch.	
Ew. u Jana S. w R. z. 16		O odeyściu Chryst. do Oyca	
2 N.	3. OPIEK. S. JO At.	20 N. 2. po Wos.	
3 P.	Znal. S. Krzyża	21 Jannyar M.	
4 W.	Florian Męcz.	22 Fteodora	
5 S.	Piusa V. P. p.	23 Hehorhya	
6 C.	Jana w Oleiu	24 Sabby Mucz.	
7 P.	Domicelli	25 Marka Ap.	
8 S.	Stanisława Bisk.	26 Wasylia	
Ew. u Jana S. w Roz. 16.		O przycz. Chryst. odeyść.	
9 N.	4. Grzegorza Naz.	27 N. 3. po Wos.	
10 P.	Antonina B.	28 Jasina Ap.	
11 W.	Mamerta B.	29 9 Mrw. Kizicie	
12 S.	Pankracego Męcz.	30 Jakowa	
13 C.	Serwacego	1 MAY Jerem.	
14 P.	Bonifacego M.	2 Aftanasia	
15 S.	Zofii z 3 Cor.	3 Timoft. i Maw.	
Ew. u Jana S. w Roz. 16.		O skutku proź. w imie Jez.	
16 N.	5. KRZYZ. Jan. N.	4 N. 4. po Wos.	
17 P.	Torpeta Męcz. †	5 Iriny M.	
18 W.	Felixa Kap. †	6 Jowa Mnohostr.	
19 S.	Piotra Celest. †	7 Wosp. Kresta	
20 C.	Wniebowstąp. Pań.	8 Joan. Bohosl.	
21 P.	Donata M.	9 Is. i Nik. M.	
22 S.	Julii	10 Simeona Ap.	
Ew. u Jana S. w Roz. 15.		O przyiściu Poc. Duch. S.	
23 N.	6. PRZEDSW. Dez.	11 N. 5. po Wos.	
24 P.	Joanny Panny	12 Jepifania †	
25 W.	Magdaleny	13 Hlikeryi †	
26 S.	Filipa Wyzn.	14 Isidora M. †	
27 C.	Lucyi	15 Woz. Hosp.	
28 P.	Jana Papieża	16 Fteodora Pd.	
29 S.	Maxima	17 Andronika	
Ew. u. Jana S. w Roz. 14.		O zesłaniu Ducha Swięt.	
30 N.	ZESŁ. DUCH. S.	18 N. 6. po Wos.	
31 P.	SWIĄT. Petronil.	19 Patrikya	

MAJUS.

Roku 1744 Francuzi oblegli twierdzą Menin. Zachęcano Ludwika XV., iż odważaiąc kilku ludzi, mógłby czterma dniami pierwey bydź *Panem* Fortecy. Na co Monarcha ten odpowiedział: wolę stracic cztery dni czasu pod murami twierdzy, niżeli choć iednego z poddanych moich na śmierć narazić.

Nie wdaway się z złemi ludźmi; to bowiem znaczy oby puścić się na burzliwe morze, na którem często się rozbicia okrętu zdarżaią. Położ zdrowe iabłko obok nadpsutego na dni tylko kilka, a zgnilizną oba zniszczeią.

Kto się dobremi obyczaiami nie zdobi, temu i naypięknieysze suknie wspaniałości nieprzydadzą.

Pragnienie uciech, staie się zwykle zarodem niechęci: lecz umieć się bez nich obeyść, iest to znaleść drogę do spokoyności.

LUNACYE.

☽ Pierwsza Kwadra dnia 2. Maia o god. 0, min. 31 po połud. Zpoczątku pogoda ku końcu odwilz

☉ Pełnia Maia dn. 10 tegoż o god. 1, min. 26 rano. Ciepło pogodne.

☾ Ostatnia Kwadra dnia 16. Maia o god. 5, min. 41 wieczor. Deszcz z grzmotem.

● Nów Czerwca d. 24. Maia o god. 2, min. 23 rano. Przyparek na przemiany z deszczem.

CZERWIEC ma dni XXX.		MAY.	
D. T.	Kalendarz Polski	Kalendarz Ruski.	☽
1 W.	Nikodema	20 Ftalalea	
2 S.	*Suchedni.* Erasm †	21 Konstan.	
3 C.	Kleotyldy	22 Wasiliska M.	
4 P.	Optata i Alex. †	23 Mychayla Pd.	
5 S.	Bonifacego †	24 Symeona	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 6. O potrzebie ludzko. i litoś.			
6 N.	1. SSS TROYCY. N.	25 N. 1. Sz. S. Duch.	
7 P.	Roberta Op.	26 SSS. Troycy.	
8 W.	Medarda B.	27 W. Switny.	
9 S.	Felicyana.	28 Nikity †	
10 C.	Bożego Ciała	29 Fteodos Pd.	
11 P.	Barnaby Ap.	30 Issak a Pd. †	
12 S.	Fakunda	31 Jermia Ap. †	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 14. O wezw. na wielką wiecz			
13 N.	2. po SWIAT. Ant.	1 JUNY I	
14 P.	Bazylego Wiel.	2 Nikifor Pat.	
15 W.	Wita i Modesta	3 Lukillianna	
16 S.	Aureliana B.	4 Mitrofan.	
17 C.	Adolfa Bisk.	5 Tyło Chryst.	
18 P.	Marka i Mar.	6 Wisariona	
19 S.	Gierwaz. i Prot.	7 Fteodot M.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 15. O zgubioney owcy i o grosz.			
20 N.	3. po SWIAT. Syl.	8 N. 2. po Sosz.	
21 P.	Aloyzego Gonz.	9 Kirylla Arch.	
22 W.	Paulina Bisk.	10 Timothea	
23 S.	Agryppiny	11 Warftolomea	
24 C.	Jana Chrzciciela	12 Onufr. i Petra.	
25 P.	Prospera Bisk.	13 Akilliny	
26 S.	Jana i Pawła.	14 Jelissea.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 5. O obfitym Piot. połow. ryb.			
27 N.	4. po SWIAT. Wł.	15 N. 3. po Sosz.	
28 P.	Leona Papieża	16 Tychona	
29 W.	Piotra i Pawła	17 Manuila Mu.	
30 S.	Lucyny i Emilii	18 Leontia Mu.	

J U N I U S.

W r. 1796 Francuzi będąc w woynie z pokoleniem Irequezów w Kanadzie, uderzyli na Korpus tego ludu i takowy rozproszyli. Znakomity woiewnik z tego pokolenia, starzec blisko stu letny, niechcąc lub nie mogąc ucieczką się ratować, dostał się w ręce dzikich pod chorągwiami francuzów walczących, którzy stosownie do barbarzyńskich zwyczaiow, nayokropnieysze zadawali mu męczarnie. Boleść ani iednego na starcu nie wymusiła westchnienia, i przecitnie, z nadzwyczayną stałością wyrzucał nikczemność swoim współziomkom, iż stali się niewolnikami europeyczyków, o których z naywiększą mowił pogardą. Wyrzuty podobne tak daleko iednego z katow iego roziątrzyły, iż mu srogie żelazem zadał razy, aby życie iego ukończyć. Zbłądziłeś, rzecze, zamiast cobyś powinien że mnie uczyć się iak woiownikowi cierpieć i umrzeć należy.

• • •

Co marnotrawca daie, żadney to wartości nie ma; gdyż go to mało lub nic nie kosztuie.

L U N A C Y E.

☽ Pierw. Kwadra	⊙ Pełnia	☾ Ostat. Kwadra	● Nów Lipca	☽ Pierw. Kwadra
☽ Pierw. Kwadra d. 1. Czerw. o god. 5, min. 24 rano.	⊙ Pełnia Czerwca dn. 8. tegoż o god. 9, min. 59 rano.	☾ Ostat. Kwadra dn. 14. Czerwca o god. 11, m. 55 w nocy.	● Nów Lipca dn. 22. Czerw. o god. 4. min. 19 po południu.	☽ Pierw. Kwadra dn. 30 Czerwca o god. 7. m. 41 wieczór.
Ciepło pogodne.	Dnie gorące, ku końc. grzmot.	Gorąco z upałem.	Deszcze i grzmoty.	Ciepło parne.

LIPIEC ma dni XXXI. | JUNYI. | JULIUS.

D.	T.	Kalendarz polski	Kalendarz Ruski	☽
1	C.	Theodosiusza	19 Judy Ap.	
2	P.	Nawiedz. P. M.	20 Methodego	
3	S.	Awita Kapł.	21 Julyana	
Ew. u Mat. S. w Roz. 5.		O spraw. i poiedn. się z brat.		
4	N.	5. po SWIAT. Józ.	22 N. 4. po Sosz.	
5	P.	Karoliny	23 Ahripiny	
6	W.	Izaiasza Pror.	24 Rozd. Joan.	
7	S.	Pulcheryi Panny	25 Thewron Mu.	
8	C.	Elżbiety Król.	26 Dawida Sel.	
9	P.	Zenona Żoł.	27 Sampsona Pd.	
10	S.	7 Braci śpiących	28 Kira i Joanna	
Ew. u Mark. S. w Roz. 8.		O nakarmie. 4000 ludzi.		
11	N.	6. po SWIAT. Pius.	29 N. 5. po Sosz.	
12	P.	Gwalberta Op.	30 Sol. Apost. 12.	
13	W.	Małgorzaty P.	1 JULYI. Kosmi.	
14	S.	Bonawentury	2 Poł. Rys. Boh.	
15	C.	Henryka	3 Jakyntha Mu.	
16	P.	P. M. Szkaplerz.	4 Andrea Krist.	
17	S.	Alexego	5 Aftanasia	
Ew. u Mat. S. w Roz. 7.		O fałszyw. Prorokach.		
18	N.	7. po SWIAT. Szy.	6 N. 6. po Sosz.	
19	P.	Wincent. a Paulo	7 Thom. i Akak.	
20	W.	Eliasza Pror.	8 Weliki Prokop.	
21	S.	Praxedy Panny	9 Pankr. M.	
22	C.	Maryi Magdal.	10 45 M. i Pol. Riz.	
23	P.	Apollinarego	11 Jeufemyi	
24	S.	Krystyny	12 Prokla Mucz.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 16.		O niesprawiedl. szafarzu.		
25	N.	8. po SWIAT. Jak.	13 N. 7. po Sosz.	
26	P.	Anny M. P. Maryi	14 Akoly. Ap.	
27	W.	Kunegundy	15 Kir. i Julit.	
28	S.	Pantaleona Męcz.	16 Aftinoh. M.	
29	C.	Marthy Gosp.	17 Marin. M.	
30	P.	Abdona Męcz.	18 Jakyntha M.	
31	S.	Ignacego Łoj.	19 Dia. i Makar.	

Arab ieden przyszedł rzucić się do nóg Sułtanowi, uskarżaiąc się iż dwoch nieznaiomych gwałtownie do domu iego naszli. Sułtan udał się natychmiast na mieysce, a kazawszy zgasić pochodnie, zbrodniarzy poymać i natychmiast stracić rozkazał. Po dopełnieniu kary, Sułtan każe zapalić pochodnie, obeyrzał ciała pobitych, wzniosł ręce w niebo i dziękował Wszechmocnemu. — Jakąż łaskę wyświadczyło ci Niebo? rzekł do niego Wezyr. Oto, odpowie Sułtan, mniemałem iż synowie moi sprawcami są tych gwałtowności; i dla tego kazałem zgasić pochodnie, aby w takim przypadku czułość oyca nie zniewoliła mnie uchybić sprawiedliwości którą poddanym moim winien iestem.

* * *

Naywiększem szczęściem po iakiey niepowetowaney stracie, iest to prędkie puszczenie iey w niepamięć.

L U N A C Y E

☉ Pełnia Lipca dnia 7. tegoż o god. 5, min. 39. wieczór. Więcey gorąca i pogody.	☾ Ostatnia Kwadra dn. 14. Lipca o god. 8, min. 17 rano. Deszcz i grzmoty. C	● Nów Sierpnia dn. 22. Lipca o god. 7, min. 3 rano. Ciepło z deszczem na przemiany.	☽ Pierwsza Kwadra dn. 30. Lipca o god. 7, min. 19 rano. Pogoda.

SIERPIEN ma dni XXXI. | **JULYI.** | **AUGUSTUS.**

D.	T.	*Kalendarz Polski*	*Kalendarz Ruski*	☽
Ew. u Łuk. S. w Roz. 19. **O zburzeniu Jeruzalem.**				
1	**N.**	**9. po SWIĄT.** Piot.	20 **N. 8. po Sosz.**	
2	P[illegible]	P. M. Anielskiey	21 Symeon Jur.	
3.	W[illegible]	Augusta	22 Mar. Mágd.	
4	S.	Dominika Wyz.	23 Tryfyma	
5	C.	P. M[illegible]nieżney	24 Kristyn. Mu.	
6	P.	Przem. Pańskie	25 **Usp. S. Anny**	
7	S.	Kaietana	26 Jermolaa.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 18. **O Faryz. oraz i Celniku.**				
8	**N.**	**10. po SWIĄT.** Cyr	27 **N. 9. po. Sosz**	
9	P.	Romana Męcz.	28 Prochora	
10	W.	Wawrzyńca	29 Kallin Mucz.	
11	S.	Zuzanny P.	30 Siły i Sil.	
12	C.	Klary Pan.	31 Jewdokima.	
13	P.	Hypolita	1 **AUHUST.**	
14	S.	Euzebiusza	2 Stefan Arch.	
Ew. u Mark. S w Roz. 7. **O uzdrow. głucho - niem.**				
15	**N.**	**11. po S. Wnieb. P. M.**	3 **N. 10. po Sosz.**	
16	P.	Rocha Wyz.	4 Sedmi Otrok.	
17	W.	Jacka Wyzn.	5 Jewsignia	
18	S.	Agapita Bisk.	6 **Preobr. Hosp.**	
19	C.	Ludowika T.	7 Domet. Prd.	
20	P.	Bernarda Op.	8 Emilian Isp.	
21	S	Stefana	9 Maftieia Ap.	
Ew. u Łuk. S. w Roz 10. **O zranionym Samarytan.**				
22	**N.**	**12. po SWIĄT.** Ty.	10 **N. 11. po Sosz.**	
23	P.	Filipa Beni.	11 Jewpla Arch.	
24	W.	Bartłomiea Ap.	12 Flora Mucz.	
25	S.	Ludwika Kr.	13 Maxyma Pd.	
26	C.	Samuela	14 Michea Pror.	
27	P.	Rufina B.	15 **Uspen. Boh.**	
28	S	Augustyna	16 **Neruk. Obr.**	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 17. **O uzdrowieniu 10 trędowat**				
29	**N.**	**13. po SWIĄT.** Jan.	17 **N. 12. po Sosz.**	
30	P.	Felixa M.	18 Flor. i Lair.	
31	W.	Raymunda Non.	19 Andrea Str.	

Kawaler William Goels, Gubernator prowincyi Wirginii w Ameryce, rozmawiaiąc pewnego razu z Negocyantem stolicy tego kraiu na ulicy, postrzegł niewolnika, który przechodząc koło niego ukłon mu uczynił. Gubernator odkłonił mu się na wzaiem, co widząc Kupiec, zdziwiony rzekł do Gubernatora: Jaśnie Wielmożny Pan uniżasz swoią godność, oddawaniem niewolnikowi ukłonu. Tak iest, rzecze Gubernator, ale więcey daleko gniewałoby mnie, gdybym wiedział że niewolnik w obyczayności wyższym iest odemnie.

Zazdrość iest cechą mierności. Wielkie dusze maią tylko ślachetną żądzę współubiegania się z innemi do sławy.

Język głupiego iest naywiększym iego nieprzyiacielem: usta, są dla niego sidłami, w które się umysł iego łapie.

L U N A C Y E.

Pełnia Sierp. dn. 5. tegoż o god. 11, min. 13 w nocy. Niestała pogoda.	Ostatnia Kwadra dnia 12. Sierp. o god. 7, min. 11 wieczor. Upał.	Nów Września d. 20. Sierp. o god. 10, min. 29 wieczor. Dnie pochmurne.	Pierwsza Kwadra dnia 23. Sierpnia o go. 4, min. 46 po południu. Ciepło

WRZESIEN ma dni XXX.			AUHUST	
D.	T.	*Kalendarz Polski.*	*Kalendarz Ruski.*	☽
1	S.	Idziego Opata	20 Samuila	
2	C.	Szczepana Króla	21 Taddea Ap.	
3	P.	Eufemii Męcz.	22 Lupna	
4	S.	Rozalii	23 Eutich.	
Ew. u Mat. S. w Roz. 6.			O służeniu Bogu i mamon.	
5	N.	14. po SWIAT. Wi.	24 N. 13. po Sosz.	
6	P.	Zacharyasza Pr.	25 Waritolom.	
7	W.	Reginy P.	26 Adrian i Nat.	
8	S.	Narodzenie P. M.	27 Pimena	
9	C.	Gorgona B.	28 Moysea Pd.	
10	P.	Mikołaia z Tol.	29 Usikn. Joan.	
11	S.	Emiliana	30 Aleks. N. w.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 7.			O wskrzesz. wdowy w Naim.	
12	N.	15 p. SWIAT. Gwid	31 N. 14. po Sosz.	
13	P.	Makrobiusza	1 SEPTEMW.	
14	W.	Podwyż. S. †	2 Mamanta	
15	S.	*Su ledni.* Nikod. †	3 Anthim. M.	
16	C.	Korneliusza	4 Wawyly	
17	P.	Piątn. S. Franc. †	5 Zachar. i Elis.	
18	S.	Tom. z Wil. †	6 Czud. Mich. Ar.	
Ew. u Łuk. S. w Roz. 17.			O uzdrowieniu opuchłego	
19	N.	16 p. SWIAT. Janu	7 N. 15. po Sosz.	
20	P.	Eustachiusza	8 Pozd. Bohor.	
21	W.	Mateusza Ap.	9 Joakim i An.	
22	S.	Maurycego i To.	10 Minodor. M. †	
23	C.	Tekli Panny	11 Theodor. Al.	
24	P.	Gerarda B.	12 Awtonom. †	
25	S.	Kleofasa	13 Obn. Chrama. †	
Ew. u Mat. S. w Roz. 22.			O miłości Boga i bliźniego	
26	N.	17 p. SWIAT. Joz. f.	14 N. 16. po Sosz.	
27	P.	Przen. S. Stanisł.	15 Nikity.	
28	W.	Ładysława z G.	16 Jenfimii	
29	S.	Michała Arch.	17 Sofyi	
30	C.	Hieronyma Dok.	18 Eumenia	

SEPTEMBER

Zdarzyło się w Medyolanie, iż chirurg ieden wezwany do Kardynała aby mu krew puścił, przez swą w sztuce niebiegłość przeciął mu żyłę, co naypród przyczyną było długiey choroby a następnie i śmierci. — Umieraiący Kardynał kazał wezwać do siebie niezręcznego operatora, przebaczył mu wspaniale, a wiedząc że zdarzenie to nieszczęśliwe na zawsze go sposobu do życia pozbawi, gdyż nikt go potrzebować więcey nie będzie; wyznaczył mu z maiątku swego dożywotnią pensyą i takową mu w testamencie zabezpieczył.

Jest nie małą nieszczęśliwemu pociechą, gdy w przypadku swym znaydzie kogo, który go politowaniem obdarza.

L U N A C Y E.

⊙ Pełnia Września dn. 4. tegoż o god. 7, min. o rano. Gorąco, ku końcu grzmot.	☾ Ostatnia Kwadra dnia 11. Września o god. 10, min. 15 rano. Deszcz ciepły, pogodą przeplatany.	● Nów Październ. dn. 19. Wrześn. o gd. 2 min. 9, po połudn. Dnie posępne ku końcu pogoda. Zaćmien. ● nie widział	☽ Pierwsza Kwadra dnia 27. Wrześn. o god. 2, min. 19 po połnocy. Pogoda.

PAŹDZIER. ma dni XXXI.			SEPTEMW.
D.	T.	Kalendarz Polski	Kalendarz Ruski.
1	P.	Remig. Bisk.	19 Trofyma M.
2	S.	Leodegara	20 Eustaf. Wel.
Ew. u Mat. S. w Roz. 9.		O uzdrowieniu Paralityka.	
3	N.	18. p. SWIĄT Kam.	21 N. 17. po Sosz.
4	P.	Franciszka Ser.	22 Foki M.
5	W.	Płacyda Męcz.	23 Zacz. Predt.
6	S.	Brunona Bisk.	24 Perw. M. Thekly.
7	C.	Marka	25 Sergia.
8	P.	Brygitty Wdowy.	26 A. Joanna B.
9	S.	Dyonizyusza	27 Kallistr. M.
Ew. u Mat. S. w Roz. 22.		O wezw. na gody weselne.	
10	N.	19. p. SWIĄT Franc	28 N. 18. po Sosz.
11	P.	Placydy Panny	29 Kiryaka
12	W.	Maximiliana	30 Hryhorya
13	S.	Edwarda Króla	1 OKTOWRY.
14	C.	Kalista Pap.	2 Kiryana
15	P.	Jadwigi i Teresy	3 Dyonys. M.
16	S.	Galla	4 Jerothea
Ew. u. Jana S. w Roz. 4.		O chorym synie Królews.	
17	N.	20 po SWIĄT Flor.	5 N. 19. po Sosz.
18	P.	Łukasza Ew.	6 Thomy
19	W.	Piotra z Alk.	7 Sergia i Wak.
20	S.	Przen. S. Woyc.	8 Pelagiy
21	C.	Urszuli Panny	9 Ap. Jakow. Alf.
22	P.	Korduli Panny	10 Eulampia
23	S.	Jana Kap.	11 Filyppa
Ew. u Mat. S. w Roz. 18.		O dłużn. i złośliw. słudze.	
24	N.	21. p. SWIĄT. Raf.	12 N. 20. po Sosz.
25	P.	Kryspina	13 Karpa
26	W.	Ewarysta Pap.	14 Nazarya
27	S.	Iwona Wyzn.	15 Ershymia
28	C.	Sim. i Judy	16 Longina
29	P.	Narcysa Bisk.	17 Osyi Pror.
30	S.	Germana †	18 Luki Ap.
Ew. u Mat. S. w Roz. 22.		O oddaniu czynsz. monety.	
31	N.	22. p. SWIĄT Mar.	9 N. 21. po Sosz.

OCTOBER

Żołnierz ieden w czasie bitwy, którego koń rozhukany uniosł, tracił bez własney winy Króla Ludwika XV. który w pierwszem poruszeniu gniewu łaskę go uderzył. Żołnierz ten słuszną uniosiony obrazą, zwraca się do Króla, a podaiąc mu pistolet rzecze: Nayiaśnieyszy Panie! odebrałeś mi honor, nie zostaie mi zatym nic więcey, iak prosić cię abyś mi i życie chciał odebrać. — Umiał Król sprawiedliwy ocenić tę iego tkliwość, i ślachetnie myślącego młodzieńca na wyższe posunął stopnie.

* * *

Wesołość w wieku podeszłym, iest niezaprzeczonym dowodem roztropnie przepędzoney młodości.

* * *

Nie wydaway wszystkich taiemnic przyiacielowi, bo któż cię zapewni że się ten nie stanie kiedy twoim nieprzyiacielem?

L U N A C T E.

☉ Pełnia Paździer. dn. 3. tegoż o god. 4, min. 41 po południu. Dnie chłodno pogod. Zać. ☽ po część widz.	☾ Ostat. Kwad. dnia 11. Paździer. o god. 4, min. 13 rano. Pogoda z deszczem na przemianę.	● Nów Listop. dn. 19. Paźd. o gd. 5 m. 14 rano. Deszcz ku koń. pogoda. Zaćmie. ☉ niewidzialne.	☽ Pierw. Kwad. dn. 26. Paździer. o god. 7 min. 12 rano. Chłodno wilgotne.

LISTOPAD ma dni XXX.		OKTOWRY	
D. T.	Kalendarz Polski	Kalendarz Ruski	☽
1 P.	Wszyst. Święt.	20 Artemya	
2 W.	Dzień Zaduszny	21 Haryona P.	
3 S.	Malachiasza P.	22 Kaz. ik. Bohor	
4 C.	Karola Borom.	23 Jakowa Ap.	
5 P.	Bertyldy	24 Arafty M.	
6 S.	Leonarda	25 Marciana M.	
Ew. u Mat. S. w Roz. 9. O wskrzeszeniu córki Xiąż.			
7 N.	23 p. SWIĄT Engl.	26 N. 22. po. Sosz.	
8 P.	4 Koron Męcz.	27 Nestora M	
9 W.	Teodora Męcz.	28 Terentya M.	
10 S.	Andrzeia Awel.	29 Anastas M.	
11 C.	Marcina Bisk.	30 Zynowia	
12 P.	Marcina Pap.	31 Stachya Ap.	
13 S.	Stanisława Kostki.	1 NOWEMW.	
Ew. u Mat. S. w Roz. 13 O nasieniu gorczycy			
14 N.	24 p. SWIĄT Ser p.	2 N. 23 po Sosz.	
15 P.	Leopolda Ces.	3 Akepsima	
16 W.	Edmunda Bisk.	4 Ioannikia	
17 S.	Salomei Panny	5 Halaktyona	
18 C.	Eugeniusza	6 Paula Archiep.	
19 P.	Elżbiety Król.	7 33 M. w Melit.	
20 S.	Felixa	8 Mich. Arch.	
Ew. u Mat S. w Roz. 24. O znak. na niebie i ziem			
21 N.	25 p. SWIĄT Ofiar.	9 N. 24. po Sosz.	
22 P.	Cecylii Panny	10 Jepasta Ap.	
23 W.	Klemensa Pap.	11 Miny M.	
24 S.	Jana od Krzyża.	12 Joanna Miłos.	
25 C.	Katarzyny P.	13 Joanna Złat.	
26 P.	Piotra Alex.	14 Philippa Ap.	
27 S.	Fakunda B.	15 Mattea Ap.	
Ew. u Łuk S. w Roz. 21 O znak. na Słoń. Xię. i gwiaz.			
28 N.	1 ADWENT Rufin.	16 N. 25. po Sosz.	
29 P.	Saturnina Męcz	17 Hryhorya Czud.	
30 W.	Andrzeia Ap.	18 Platona M.	

NOVEMBER

Pewny Irlandczyk oskarżony w Sądzie o kradzierz gęsi, w czasie obrony swey stawił świadka który zeznał, iż widział tę gęś u oskarżonego wtedy ieszcze, kiedy była gąską. Sąd ogłosił go niewinnym, i sprawa zakończoną została. To wiedząc inny Irlandczyk, gdy go powołano do Sądu o kradzierz fuzyi, stawił także świadka na swoią obronę, a ten zeznał, iż widział u niego tę fuzyą wtedy ieszcze, kiedy dopiero była pistoletem.

* * *

Większa część ludzi, nie przynosi do pożycia z ludźmi tylko same ułomności. Poczciwi ludzie łączą się cnotami, lud pospolity uciechami, złoczyncy zbrodniami.

* * *

Jeśli masz prawdziwą litość nad człowiekiem strapionym, niemowże mu o pomyślnosci losu twego w ten czas, kiedy on ma przyczynę żalenia się na przeciwny szczęścia swego obrot.

L U N A C T F.

☉ Pełnia Listop. dnia 2. tegoż o god. 4 min. 48 w nocy. Przymrozki.	☾ Ostatnia Kwadra dnia 10. Listop. o god. 0, min. 34 rano. Dnie pochmurne z śniegiem. D	● Nów Grud. dnia 17. Listop. o god. 7, min. 19 wieczor. Zimno wilgotne.	☽ Pierwsza Kwadra dnia 24. Listop. o god. 0 min. 40 po północy. Mrozy się wzmagaią.

GRUDZIEN ma dni XXXI. | NOWEMW | DECEMBER.

D. T.	Kalendarz Polski	Kalendarz Ruski
1 S.	Eligiusza B.	19 Awdia Pror.
2 C.	Bibianny	20 Prokla i Hryh.
3 P.	Francisz. Xaw.	21 Wchod. B.
4 S.	Barbary	22 Filimona Ap.
Ew. u Mat. S. w Roz. 11	O poselstwie Jana do Chry.	
5 N.	2 ADWENT Sabby	N. 26. po Spsz.
6 P.	Mikołaia Bis.	Jekateryny
7 W.	Ambrożego	25 Klimenta
8 S.	Niepokal. P. M	26 Heorhyu
9 C.	Leokadyi	27 Jakowa Pers.
10 P.	Maryi Panny Lor.	28 Stefan Mucz.
11 S.	Damazego	29 Paramona
Ew. u Jana S w Roz. 1.	O poselstw. żydów do Jan	
12 N.	3 ADWENT Spyry.	30 1. Adwent
13 P.	Łucyi Panny	1 DEKEMW.
14 W.	Nikazego B.	2 Awwakima
15 S.	*Suchedni.* Kolum. †	3 Sofonia Pr.
16 C.	Euzebiusza	4 Warwary
17 P.	Łazarza †	5 Sabby
18 S.	Wiktoryna †	6 Nikołaia
Ew. u Łuk. S. w Roz. 3	O Janie opowiadaiąc. Chrzest	
19 N.	4 ADWENT Neme.	7 N. 2. Adwent
20 P.	Julinsza	8 Patapia
21 W.	Tomasza Ap.	9 Zaczat. S. An.
22 S.	Zenona Męcz.	10 Miny
23 C.	Wiktoryi Panny	11 Danyiła Pd.
24 P.	Adama i Ewy †	12 Spiridona
25 S.	Bożego Narodz.	13 Jewstratia
Ew. u Łuk. S. w Roz. 2	O proroctwie Symeona	
26 N.	Szczepana Męcz.	14 N. 3. Adwent
27 P.	Jana Ewang.	15 Jelewterya
28 W.	Młodziankow	16 Aggea Pr.
29 S.	Tomasza Kant.	17 Danyiła Pr. †
30 C.	Dawida Króla	18 Sebastyana
31 P.	Sylwestra Pap.	19 Wonifatya †

Król ieden Perski miał syna wielce nieurodziwego, posiadaiącego atoli naylepsze duszy przymioty. Oyciec nielubiąc go, wylewał się z przywiązaniem do reszty swych dzieci, pięknością ciała zaleconych. Wybuchła w krótce woyna; armia Perska dowodzona przez ulubionych mu synów, ustępuiąc przed nieprzyiacielem, szemrała na niezdatność Generałów. Młody Xiąże, któren zamiast urody posiadał waleczność, rzekł do swych przyiacioł: Idźmy naprzód; biiąc się, narażamy tylko własne życie; a cofaiąc się, wystawiamy na niebespieczeństwo całe woysko i Królestwo: iakoż zwycięztwo uwieńczyło iego usiłowania. Oyciec uznał błąd, i następcą go po swey smierci naznaczył; bracia zaś iego, uniesieni zazdrością, trucizną dni iego ukrócić chcieli. Gdy spisek ich do iego wiadomości doszedł, rzekł im: czegoż spodziewaliście się po mey smierci? albož mniemacie, iż gdy Orzeł żyć przestanie, ptastwo sowę na iego mieyscu Królem wybierze? Atoli Oyciec surowo postąpił z winowaycami, wskazuiąc ich na smierć, i bratu o przebaczenie im proszącemu rzekł: dziesięciu ubogich zasypiaią spokoynie na iedney kupie barłogu, ale dwóch Królów na iednym tronie nigdy się pomieścić nie może.

L U N A C Y E.

☉ Pełnia Gru dnia dnia 1. tegoż o god. 7, min. 32 wieczor. Snieg.	☾ Ostatn. Kwadra dnia 9. Grudnia o god. 9, m. 45 wieczor. Wiatr i mroz.	● Nów Styczn. dnia 17. Grudn. o god 7, min. 9 rano. Dnie mroźne i snieg.	☽ Pierw. Kwadra dnia 24. Grudnia, o god. 11, min. 5, w nocy Mroz.	☉ Pełnia Stycz. dnia 31. Grudn o god. 0 min. 42 po południu. Odwilż na snieg.

O ZACMIENIACH ROKU 1819.

W tym roku będziemy mieli pięć zacmień, trzy na Słońcu, i dwa na Xiężycu, z których w naszych okolicach iedno tylko Xiężycowe po części widzialne będzie.

PIERWSZE na Xiężycu, dnia 10. Kwietnia, o godzinie 2 po południu przed wschodem Xiężyca.

DRUGIE na Słońcu, widzialne tylko w mieyscach koło bieguna połnocnego leżących, w dniu 24. Kwietnia.

TRZECIE także na Słońcu, dnia 19. Września, w tych samych mieyscach tylko widzialne.

CZWARTE Xiężycowe, dnia 4. Października, które zaczyna się o drugiey godzinie 54 min. po południu, a kończy się o 6 godzinie 32 min., w wieczor. Ponieważ Xiężyc dopiero o godzinie 5, min. 37 w wieczor wschodzi, więc w naszych okolicach tylko koniec zaćmienia widzialny bydź może. Na reszcie to zacmienie będzie zupełne.

PIĄTE na Słońcu, dla szerokości Xiężyca południowey, w naszych kraiach zupełnie niewidzialne będzie.

Wystawienie czasu obrotu, odległości, i wielkości Słońca i Planet.

	Obraca się około słońca w L.	D.	G.	Odległość od Słońca Milionów mil Niemieckich		Razy		Od ziemi.
Słońce				—		1448000	większy	
Merkury	—	87	23	8		6	mnieyszy	
Wenus	—	224	17	15		1/10	mnieyszy	
Ziemia	—	365	6	21		—		
Mars	1	321	17	32		4 3/1	mnieyszy	
Ceres	4	220	—	58	iest	15	mnieyszy	
Pallas	4	218	—	58		37	mnieyszy	
Juno	4	127	—	56		188	mnieyszy	
Jowisz	11	314	20	108		1474	większy	
Saturnus	29	166	19	199		1030	większy	
Uranus	84	7	19	393		83	większy	

Xiężyc obraca się około ziemi w 27 dniach 8 godzinach, iest o 51000 mil odległy od nas, a 50 razy mnieyszy od ziemi.

O CZTERECH PORACH ROKU TERAZNIEYSZEGO.

ZIMA część roku Astronomicznego czwarta, zaczęła się roku zeszłego 1818 dnia 22. Grudnia. Znaczy się bydź mroźna, suchą i aż do końca Stycznia trwałą: poczem nagła zmiana może wiele okolic przyprawić o powodź.

WIOSNA część roku pierwsza, bierze swóy początek dnia 21. Marca. Okazuie się bydź suchą, tak w zimna iako też i ciepła dosyć umiarkowaną.

LATO część roku druga, zacznie się dnia 22. Czerwca. Przyiemne i dla zbiorów przyiazne.

JESIEN część roku trzecia, bierze swóy początek dnia 23. Września. Więcey wilgotna i snieżna, i w wiatry obfita.

O URODZAIACH.

Urodzaie w tym roku dla suchego lata mierną obiecuią przynieść obfitość wszelkiego rodzaiu ziarna. To samo można powiedzieć o owocach, a szczególniey winach, ktore dla większey swoiey a niżeli w innych latach dobroci, do większey ceny przyiść mogą. Lny gospodarzowi pilnemu dobre powodzenie zrobią, lecz na to mieysce siana nie naywiększy znaczy się dostatek; połów sledzi nienaypomyślnieyszy, a przeto o nabycie tych wcześniey komu na tem zależy starać się potrzeba.

WIADOMOŚCI GOSPODARSKIE.

Wyiątek z dzieła rolniczego o Pastwiskach, błoniach, wygonach, dotąd mniey użytecznych, i ich lepszem użyciu.

Zapatruiąc się na tak niezmierne, okiem nieprzeyrzane, tu i owdzie, w slicznych i żyznych równinach, po większey części w dobrych gruntach, pastwiska i błonia, i widząc niewiadomość obeyścia się z niemi, czyli bardziey niedbalstwo włościan a nawet Ekonomów: prawdziwie widok ten do litości pobudza. Błonia te bowiem i pastwiska naycześciey bez trawy żyzney, a po większey części iadowitemi, bydłu szkodliwemi, okryte chwasty i zielskami, resztę zaś tego że tak rzec można od ludzi zapomnianego gruntu, okrywaią kałuże brudne, brody, ieziora, stoiącey śmierdzącey wody pełne; w których obzydle

dłe

dłe żaby, swem grzegotaniem każdemu przechodniowi przypominaią, a dozorcom i gospodarzom wieyskim iakoby wymawiaią, tak niedarowane o pastwisku niedbalstwo. Bydło głodem przycisnione iadowite iedząc zioła, i z pragnienia mianowicie w upały stoiącą cuchnącą i zarażoną piiąc wodę, schnie, nędznieie i rozlicznych nabawia się chorób; ryczy z głodu. szuka bezskutecznie pożywienia i do litości wzbudza.

Na takichto pastwiskach przez całe lato dzieci zwykły pasać bydło, które bardziey igrzyskiem się bawią. Wspolne atoli pastwiska zarażaią pograniczne gromady, te znowu inne, przez co się co raz bardziey szerzy choroba, ile że czasem niektóre Dominia nawet dla obawy zamknięcia wsi, taią rozszerzenie wiadomości o zarażie, tak iż gdy Rząd o tem się dowiaduie, srodki do zatamowaniu przedsięwzięte iuż są bezskutecznemi; i przy naylepszey chęci nie może zaradzić temu nieszczęsciu, które okropne przynosi klęski: słusznie przeto wspolne pastwiska można nazwać przyczyną prawdziwą pomnażaiącą pomor bydła. Do tego nie pomału przyczynia się, iż nasi włościanie gdy się tylko wiosna pokaże i snieg zeydzie, wypędzaią bydło bez rożnicy, nie zważaiąc bynaymniey na to czyli deszcze, słoty, lub zimna kilkudniowe panuiące dozwalaią tego, przez co staią się przyczyną rozlicznych chorób, gdy bydło przemokmione i przeziębłe, cały dzień pod niepogodnem niebem biednego dla siebie pożywienia poszukiwać musi; w nocy nawet nieznayduiąc w ladaiakich chliwach tego schronienia i wygody, którey po takich niewczasach potrzebuie; tem bardziey, gdy dla niedostatku podściołów bydło w swem własnym gnoiu leżeć musi; i to iest co niepomału przykłada się do chorób i pomnożenia pomoru.

Gdzie takie błonia i pastwiska byłyby dworowi z gromadami wspólne, wtenczas kałuże wspólną z gromadami pracą zarzucić, osuszyć, i równać należy. Tych postwisk iednę połowę wprzod, drugą poźniey zorać, i użytecznem nasieniem zasiać, a poźniey całe błonia drzewem zasadzić trzeba. Albowiem gdzieby o drzewo na sam opał było trudno, tam więcey o sadzeniu wierzb, a ieszcze lepiey Akacyi, na takich pastwiskach i błoniach myśleć należy. Akacya z pnia ucięta krzaczasto rość zwykła, na pniu zostawiona, iak wielu twierdzi, w sześciu latach do grubości na tarcice zdatney wyrasta. Cień drzew sadzonych nie tylko bydłu zasłonę i miły w upały chłodek robić będzie, lecz i trawę od spiekoty słońca zasłaniaiąc, rośnienie żyzney, buyney, i rzęsistey trawy, dla pasącego się bydła przyśpieszy. Nakoniec chłop maiąc na brzegach swych gruntów, drożynkach i przypłotach, równie iak na gromadzkich pastwiskach Akacye lub wierzby, dworskich i sąsiedzkich iak dotąd, niszczyć, psuć, i wyrywać nie będzie; a doświadczywszy w pierwszych latach tak znaczney z sadzenia tego drzewa korzyści, nie tylko ie sam pielęgnować, lecz co raz gęściey siać i sadzić, nawet dotąd między swemi budynkami mieysca próżne dla nich oznaczy. Tam mianowicie to czynić należy, gdzie chłop biedny z nędzy, z niedostatku lasu, słomy i buyranów, przy taynach bydlęcych przez słońce wysuszónych i z pracą po pastwiskach zbieranych, gotować i chleb piec musi, a nawet się w zimie opalać. A iakichże z tąd i z tego smrodu nie ma się nabawić chorób? Czuła ludzkość bez wątpienia wzdryguie się na tę nędzę, i niezawodnie wszelkich sposobów zapobieżenia cierpiącey ludzkości użyie.

Rolnik na swóy użytek i cierpiące bydło czuły, pewinienby się nad tem zgorszeniem innych, swą oczywistą szkodą, i nędzą bydła własnego szczerze zastanowić

wić

wić i obmyślić sposob poprawy tego, tak wciskaiącego się w wieyskie gospodarstwo błędu.

Aby pastwiska nieużyteczne, nawet szkodliwą bydłu paszę maiące, do zmiany na dobre i użyteczne tem łatwiey przywieść, nayskuteczniey by Rząd Kraiowy do zamierzonych swych zamiarów dopiął, gdyby na nieużyteczne i szkodliwe pastwiska znaczny co miesiąc wyznaczył podatek: tem by niezawodnie przymusił chłopstwo, uprzedzone różnemi zastarzałemi przesądami, aby takie pastwiska w użyteczniejsze role obracali. —

Jak należy dbać i chodzić okołu chowu bydła, tudzież, iak słabe bydle od zdrowego daie się rozeznawać?

Na to zapewne nietrzeba dowodów, że tak gospodarz większego maiątku, iak i ubogi rolnik, winien iest oborę lub oborkę swoię za ważny poczytywać kapitał, i że pomimo naywiększe inne prace i zabiegi, zaniedbany ów kapitał nie tylkoby się wcale nie powiększył, ale owszem zniszczyłby ze wszystkim. S tego wypływa i ta druga prawda, iż tylko nayścisleyszy dozor i pamięć samego Pana na swoią iak mówią chudobę, szkody oney odwrócić mogą, albo że dopiero wtenczas bydło będzie zdrowe i nie wyginie, gdy sam Pan nie spuszczaiąc się w tem ani na sługę, ani na pastucha, będzie miał o tem staranie, aby bydło iego w swey oborze miało zawsze czyste i zdrowe powietrze, aby w przyzwoitym czasie było zdrową paszą nakarmione, nakoniec, aby w ustawicznym było ochędostwie. Lecz niechby i naylepszy dozor będzie zachowany, nie można przecież ustrzedz się tego, azeby bydło nie zapadło kiedy na wewnętrzną albo zewnętrzną chorobę, więc bojaźń szkody oczywiście wymaga, aby Pan umiał koniecznie przynaymniey zwyczaynym chorobom swoiey trzody zaradzać, lub żeby umiał choć tyle doczesney dawać rady, pókiby prawdziwy lekarz nie przybył na pomoc. Do tey nauki po wszystkich prawie obcych kraiach tak rozmaite rozsiane są dzieła, że ledwie nie każdego gospodarza na domowego iuż zamieniły konowała; u nas przeciwnie, lubo każdy Pan życzy sobie bydlę swoie zrobić nieśmiertelnem, mało iednak na to łoży starania, aby rodzaie chorób swego bydlęcia koniecznie poznał, a tem mniey, aby w sposoby uzdrowienia onego uwagę swoię zbegacał. Przytem zdaie się kuracya bydlęcia dla tego bydź trudnieysza, że żołądek onego od żołądków wszystkich innych zwierząt w tem się różni, iż każda żywność musi się wprzódy w dwóch żołądkach przerabiać, nim do strawności przyydzie, s czego się wnosi, że przy tych przegródkach żołądkowych, tudzież przy potrzebie wracania się nazad do pyska połknionego iadła, lekarstwa nie tak łatwo zepsuciu soków i krwi zaradzić mogą. Nie mała i w tem zachodzi wątpliwość, czyli bydlęta do wszelkiego rodzaiu ziół przyzwyczaionemu lekarstwa ziołowe ratunek przynosić mogą? Atoli tak myśleć i doświadczeniom nie dowierzać, albo doświadczeń nie szukać, iest to zaiste mało cenić zdrowie swoiego bydlęcia. Nie można iednakże tego zaprzeczyć, aby nie było lepiey ustrzedz tego, iżby za pośrednictwem pieczy i utrzymania, bydło zawsze było zdrowe. To utrzymanie zwykło bydź dwoiakie, albo w stayniach, albo pod szopami przy obszernym dziedzińcu. O stayniach należy to wspomnieć, iż te powinny bydź tak urządzone, aby były czyste i pełne zdrowego powietrza; w tym wzglę-

względzie pomaga to wiele, gdy na każde większe bydlę iest w stayni przestrzeń 30 stóp □, a na mnieysze 20 stóp □ maiąca. Wysokość ścieli nie powinna bydź wyższa iak 7 albo 8 stóp; a to dla tego, aby w zimie chłodu bydlę nie cierpiało. Żłoby w stayni powinny bydź dość niskie i bez drabin, aby o nie bydło rogami nie czepiało, tudzież dla tego, że bydło woli zawsze paszę swoię z ziemi zbierać.

Nayważnieysza teraz rzecz następuie: karmienie bydła. Nie iest to bowiem to samo, co konie żywić, które iednostaynego trzymaią się iadła, kiedy przeciwnie bydlę za każdą odmianą roku odmienney paszy i żywności zwykło wymagać; tak np. na wiosnę może ono paść się na trawie, atoli nie będzie nigdy w dobrem ścierwie, a mianowicie krowy, ieżeli im się razem nie będzie podrzucać co kolwiek suchey koniczyny, którą zawsze iest lepiey wprzód ze słomą na sieczkę porżnać. Jeżeliby zaś wypadło świeżą dawać koniczynę, tedy s takim karmem póty zatrzymać się należy, póki by koniczyna nie odkwitła, inaczey bydlę niebezpiecznego doznałoby wzdęcia. Przy koniczynie i przy trawie, następuie nie zadługo pasza z liści kapuścianych, lecz s tym liściem należy się ostrożnie zachowywać, ażeby bydlęcia wzdęcie nie zgubiło. Można ie od tego uchronić, gdy liść kapuściany będzie wprzód na grubo posiekany i solą nieco posypany. Po tem ie następuie pora iesienna, która bydlę do paszy suchey powinna przyzwyczaić. W tey porze nać burakowa zaczyna bydź naypożytecznieysza w tem, że się sieka i daie z prawiać grubą sieczką. Owy gospodarz, coby nie chciał i w zimie utracać obfitości mleka, nie zapomina zachować przysmaku dla swoich krów w tem, że liść kapuściany zwykł tłoczyć w naczyniu dla konserwy. Na koniec następuie zimowa pasza, a ta zazwyczay składa się z siana, koniczyny i słomy. Słoma naypożytecznieysza bywa ięczmienna, owsiana i grochowianka; wszystkiemu zaś temu więcey przybywa pożytku, gdy słoma na sieczkę wraz z sianem będzie żnięta, a to tak, iżby dwie części słomy, a trzecia część siana razem się mieszały. Sieczka taka powinna bydź o trzy razy dłuższa od sieczki końskiey. Jeżeliby siana nie wystarczało, tedy daie się bydłu dość dobrze karmić do Bożego Narodzenia samą tylko sieczką słomianą, którą iednak trzeba czasem słoną wodą zakrapiać, ale nie często, a to s tey przyczyny, aby się bydlę od suchey paszy nie odzwyczaiało. Przecież należy tu zawsze mieć większy wzgląd na cielne krowy. Ocielonym zaś, aby prędzey nabyły siły, zwykł się dawać napóy ięczmienną grubą mąką rozmącony.

We względzie ochędóstwa, winien sam Pan i gospodarz co dnia oborę swoię koniecznie obeyrzeć, i dowiedzić się, czy w stayni podług pory czasu powietrze iest zdrowe i czyste? czy pod bydłem iest należycie posłano? co to bydło ie i czy ma co ieść? czy z rana i w wieczor miało przemyte pyski chłodną wodą? czy zdrowa iest każda sztuka? czy słabe z zdrowem niepomieszało się, lub czy krowy nie pocieliły się? Gnóy ze stayni dosyć iest dwa razy na tydzień wyrzucać, raz dla tego, że przy dłuższym czasie gnóy lepiey wyrabia się, drugi raz dla tego, iż rzecz iest doświadczona, że prawa bydlęta więcey dosknałości gnoi wydaie. Strzedz tu tylko tego trzeba, aby bydlę w mokrym nie stało w gnoiu, i nie nurzało się w błocie. Chociaż zaś i to prawda iest, że bydło potrzebuie także ochędóstwa skóry i szerści, atoli nie potrzebuie ono tego, ażeby ustawicznie zgrzebłem i szczotką tak iak koń było chędożone; dosyć iest

w

w zimie po kolei cząstkowey obchędożać swą trzodę, w lecie zaś dosyć iest częściey ią przepławiać, lub wodą oblewać i zmywać.

Bydlę chore od zdrowego daie się tym sposobem rozeznawać, że szerść na niem ieży się, i że bywa niespokoyne, że nic nie ié i nie przeżuwa. Postrzegłszy takie znaki właściciel, winien natychmiast, iak się wyżey rzekło, sam pierwszym stawać się lekarzem.

Srzodek zapobiegaiący ślepocie zrzebiąt.

W pośród rozlicznych defektów iakim podlegaią zrzebięta, naywiększym iest zaiste utrata wzroku. Zrzebięta bowiem, a osobliwie te które naywięcey obiecuią, iedzą zbyt chciwie, i przez zbyteczne natężanie się, nadwerężaią sobie delikatne naczynia, z oczami w związku będące tak dalece, iż one zrywaią się i przyprawiaią nareszcie o zupełną utratę wzroku.

K ńcem ustrzeżenia ich od owego przypadku, niektórzy uszczuplaią im paszy w obroku, nagradzaiąc ten niedostatek sianem. Cóż przecie z takowey wynika zmiany? to zaiste, że zrzebięta utrudzaią za nadto żołądek młody trawieniem siana, owey chudey i grubey paszy, w tenczas właśnie, kiedyby ie dla tego, że rosną, naypożywnieyszą strawą umacniać należało. Srodek ten nie zabespieczy ie od utraty wzroku; co mylnie przypisuią skutkom owsa, nadto ieszcze wystawi ie na wiele innych słabości, a osobliwie na dychawicę, która iak to dowiedzioną iest rzeczą, bywa skutkiem niepomiernego użycia siana.

Nayskuteczniejszym atoli srodkiem do zapobieżenia owym rozmaitym słabościom, iest ułatwienie zrzebiętom żucia obroku, mocząc go dniem wprzód w wodzie. Srodek ten nie iest kosztownym, ani też wielkiego nie wymaga trudu; że zaś iest niezmiernie pożytecznym, dowiodły tego liczne doswiadczenia po naywiększych stayniach. Życzyćby przeto należało aby pilnych znalazł naśladowców, i iak nayrychley upowszechnionym został.

Sposób zapobieżenia aby mléko nie siniało.

Jeżeli sinośé mléka lub śmietany nie pochodzi ani z wilgoci mieysca, aniteż z nieczystości naczynia w którem się zachowywać zwykło, na ten czas przyczyna sinosci takowey musi bydź w samey krowie, co łatwo dostrzedz można, zachowuiąc osobno od każdey krowy wydoione mléko, dostrzegłszy więc tym sposobem która krowa takie mléko daie, weź codzień rano przez trzy dni po garści kminu, utłucz go i day krowie w garcu wody napić się, przez co krowę uleczysz, a tem samem mléko do naturalnego stanu przywróciasz.

Sposób zapobieżenia aby mléko nie zwarzyło się.

Srodek zapobiegaiący owey gospodyniom wielce nieprzyiemney mléka przemianie, zasadza się na użyciu potażu oczyszczonego (sal alcali veget. depur.) i pospolitey wody. Bierze się potażu i wody w równey ilości, co rozpuściwszy, wlewa się do kwarty mléka 12 do 16 kropli, zamięsza się, przystawia do ognia aby

się

się zagotowało. Natenczas pewnym bydź można iż się mleko nieзwarzy. Im dawnieysze iest mléko, tem więcey potrzeba owego roztworu; większa zaś w niem dość kwasu, wymaga też więcey potażu. Środek ten nie szkodzi bynaymniey mléku, zwiększa owszem iego moc pożywczą.

O nasalaniu ogórków. (Rzecz wyięta z G. r. h.)

Chcąc mieć doskonale ukwaszone ogórki, zbiera się ie w czas pogodny gdy ieszcze są zielone; doyrzałe bowiem na nasienie iedynie służyć mogą. Uzbierane bez ogonków ociera się do czysta, i nie płucząc one bynaymniey, zostawia się ie przez noc na chuście rozpostarte. Przysposabia się do tego faskę lub baryłkę, która ieśli iest nowa, dobrze ią wyparzyć należy: na spodzie kładą się liście wiśniowe i winne, daley pakuią się ogórki przekładaiąc ie warstwami liściem wiśniowym, drobno pociętemi winnemi gałązkami, koprem, i posypuiąc ie nieco kremortartarą utłuczoną (kamieniem winnym). Napełniwszy baryłkę wkłada się dno i wnet gotuie się wodę dobrze osoloną, ostrzeyszą nieco iak potrzeba do gotowania ryb, gdy ta woda ostygnie, wlewa się ią w baryłkę, za pomocą leyka przemieszawszy nieco z octem winnym. Potem szpuntuie się otwór i zalewa się dno smołą na leżycie. Z początku baryłka wystawiona ma bydź na słońce, lub też stać może w mieyscu ciepłem, gdzie iednak świeże dochodzi powietrze. Raz na dzień można baryłkę poruszyć czém się mocnieysza przyspiesza fermentacyia. W dziewiętnaście można iuż takowych ogórków używać; są one smaczne, iędrne, nie maią nieprzyiemney słonośoi i rok cały konserwować się mogą.

Sposób przyrządzenia oleiu aby się dłużey palił, niekopcił i nieśmierdział.

Weź soli ile potrzeba do osolenia takiey ilości wody ile masz oleiu, i rozpuściwszy ią w teyże wodzie wley razem i oley do iedney flaszy, którą dobrze zatkay i pokłóć; a pokłóciwszy gdy się podstoi i brudy na dół opadną, zley z wierzchu słoney wody oley czysty, który do palenia w lampach użyty, daleko dłużey palić się będzie niżeli oley nieczyszczony, a nawet żadnego kopciu i smrodu niepostrzeżesz.

Albo: weź do funta nieczystey oliwy dwa kwintle niegaszonego miałko utłuczonego wapna, wymieszay dobrze z oliwą, i niech kilka dni postoi, dopóki wapno z brudami na dół nieopadnie — do funta oleiu z rzepaku lub tranu rybiego, weź 3 kwintle, a do funta lnianego oleiu 3 1/2 kwintla wapna niegaszonego, uczyń tak iak z oliwą, a będziesz miał oley zupełnie czysty i do palenia oszczędnego lamp przydatny; dodawszy zaś do iednego funta tak przyrządzonego oleiu pół łota wódki tęgiey, płomień będziesz miał iaśnieyszy i większy, co przecież oszczędności oleiu bynaymniey niezmnieyszy. Oley wystały i dawny iest do palenia lepszym niżeli świeży: oley na zimno mniey kopci niżeli na ciepło bity; gąbka wilgotna w pewney odległości nad lampą zawieszona zbiera na siebie wszelki kopeć.

Sposób odpędzenia wołków.

Weź liścia, kwiatu i latorośli bzowych, pokładź ie na około i na kupach zboża, a wnet spostrzeżesz zewsząd stron uciekaiące wołki, które w dni kilka cały spichlerz opuszczą i więcey nigdy niepowrócą. Sposób ten doswiadczeniami stwierdzony, opisany iest obszernie w piśmie: (*Décade philosophique litéraire an. X. 4. Trim. 20. fructid. p. 508.*) a że zboże żadną nieprzeymuie odrazą i bynaymniey mu nieszkodzi; przeto wart iest aby był powszechnie polecony.

Sposób zabezpieczenia sérów od robactwa. (*W. z d. Haus und Kunstbuch.*)

Robactwo lągnące sie w sérach, bywa nayhardziey skutkiem iay przez muchy zniesionych, od czego zupełnie séry ustrzedz można robiąc ie w Styczniu, w Lutym a nawet w dniach początkowych Marca, ieśli zaś i w późnieyszych miesiącach robić ie wypadnie natenczas 1.) skoro uschną, oskrobać ie należy nożem iak naystaranniey, a tym sposobem zesrobią się iaia przez muchy zniesione. 2) Macza się sér w tęgim occie, który wytępia robactwo. Albo 3) Kładzie się séry w chmiel, którego tęgości robaki znieść niemogą. 4) Nayskuteczniéyszym z pomiędzy wszystkich sposobów iest oliwa. Ponieważ owady mają na grzbiecie lub na bokach rurki powietrzne do oddychania, oliwa zatyka takowe a owad dusi się i ginie. Nim się sér oliwą napuści, należy go wprzód obmieść szczotką dla oczyszczenia go z iay owadów, które troskliwie po rozpadlinach séra śledzić i wyszukiwać potrzeba. Jeżeli się wkradły w środek, potrzeba kraiąc do żywego, napuszczać oliwą i smarować nią sér po wierzchu, albo okładać chustą zmaczaną w oliwie, co się powtarza dopoki uszkodzenia od robaków spostrzegać się daie.

O Krostach w gębie ssących cieląt.

Te krosty są białe wrzodki, które się pokazuią na ięzyku i podniebieniu, a robią się pospolicie cielętom ssącym, i one rażą. Gdy się więc postrzega, że ciele ssać nie chce, trzeba mu zayrzeć do gęby, gdzie się pewnie te wrzodki znaydą, które następuiącym sposobem leczyć można: zmieszawszy kwaterkę winnego octu z łyżką przasnego miodu, trzy razy codzień wymywa się tą mieszaniną cielęciu gęba; gdy się tartego hałunu pół łuta doda, iesz cze skutecznieysze iest to lekarstwo. Jesliby od tego nie zchodziły krosty, wtedy trzeba cielęciu dwa razy codzień dawać w wodzie łyżeczkę małą rabarbarowego proszku i łyżkę stołową magnezyi zmieszawszy razem, póki ciele nie ozdrowieie, przytém wymywać mu wciąż gębę.

O chwianiu się zębów.

Gdy krowa lub wół żrzéć nie chce, trzeba mu zayrzeć do gęby, gdzie znalazłszy ochwiane zęby, użyć można następuiącego lekarstwa dla zmocnienia znowu onych. Bierze się 2 łuty hałunu tartego, na który nalewa się wrzącey wody

4 stołowe łyżki, a gdy się rozpuści, dodaie się łyżka prasnego miodu, i tem codzień dwa razy naciera ią się dziąsła, póki się zęby nie zmocnią. Przednie iednak zęby nigdy mocno nie siedzą, lecz od nieiakiego naciśnienia poruszaią się. Ieśliby zaś aż do chwiania się słabe były, podobnież rzeczonem lekarstwem utwierdzone bydź mogą.

O zranieniu ięzyka.

Język u bydła zranić się może od następuiącego zdarzenia: Gdy bydło żrze ięczmień lub owies, tenże wlazłszy do fałdu znayduiącego się w tyle ięzyka, końcami swemi kłuie powierzchnią skóre, i w tem mieyscu go rani. Skoro się postrzega, że bydle ieść nieche, i nie ma żadnego śladu choroby na niem, trzeba wiec szukać na ięzyku, czy się znayduie to uszkodzenie, a wtedy utkwiony owies z fałdu się wyprząta, potem z łyżki octu z łyżką miodu zmięszawszy, dwa razy dnia naciera się rana, póki się nie zgoi.

O wrzodach w uchu.

Niekiedy podpada bydło wrzodem w iednem lub drugiem uchu. W takim przypadku pospolicie trzyma głowę na bok, gdzie te wrzody siedlisko maią. Wyśledziwszy ieden lub więcey wrzodów: owiia się lekko koniec patyka kłakami, i temiż wyciera się ucho, potem zaś każdego dnia smaruią się oczyszczone wrzody oleykiem terpetynowym za pomocą pióra, od czego prędko się goią.

Sposób wygubienia Szczurów, tych tak wielce szkodliwych iak i obrzydłych zwierząt.

Rząd Angielski zapłacił znaczną summę iednemu wyniszczycielowi szczurów, znakomitszemu ze swoiego rzemiosła, aby odkrył taiemnicę swoię, za pomocą którey on te zwierzęta, w takiey mnogości i tak łatwo do swoiey zwabia skrzyni. Pokazało się, iż cała ta taiemnica iest olaiek kminkowy lub anyżkowy, którym naciera swoią rękę a potym słomę nią pociera, którą wkłada w łapkę na szczury. Olejek ten lotny, ma coś wsobie tak dla nich powabnego i tak ie upaia, że w wielkiey liczbie wychodzą ze swoich dziur, nawet w śród dnia, i tłoczą się ieden za drugim do tey słomy, zwabione iey zapachem; wtenczas szybko i zręcznie, łapiący one, spuszcza drzwi swoiey łapki i zamyka, skoro widzi że liczba ich dostateczna tam weszła.

Jarmarków walnych w Krakowie iest w Roku dwa:

Pierwszy zaczyna się dnia 14. Maia. Drugi 20. Września. — Każdy z nich, odtrącaiąc Niedziele i Swięta, dni 14 trwa.

W Y R A C H O W A N I E

Wschodu i Zachodu Słońca, przybytku, ubytku i długości co piąty dzień dnia, na Horyzont mający Elewacyą 50. gradusów.

Miesią.	Dni Miesią.	☉ Słońca ☉ Wsch. G.	M.	Zachó. G.	M.	Przyb. dnia G.	M.	Długo. dnia G.	M.
STYCZEŃ	5	8	0	4	1	0	12	8	2
	10	7	55	4	5	0	20	8	10
	15	7	50	4	10	0	30	8	20
	20	7	44	4	16	0	42	8	32
	25	7	37	4	23	0	56	8	46
	30	7	30	4	30	1	10	9	0
LUTY	5	7	20	4	40	1	30	9	20
	10	7	12	4	48	1	46	9	36
	15	7	3	4	57	1	54	9	54
	20	6	54	5	6	2	22	10	12
	25	6	45	5	15	2	40	10	30
	28	6	38	5	22	2	54	10	44
MARZEC	5	6	30	5	30	3	10	11	0
	10	6	21	5	39	3	28	11	18
	15	6	11	5	49	3	48	11	38
	20	6	2	5	58	4	6	11	56
	25	5	52	6	8	4	26	12	16
	30	5	43	6	17	4	44	12	34
KWIECIEŃ	5	5	32	6	28	5	6	12	56
	10	5	22	6	38	5	26	13	16
	15	5	13	6	47	5	44	13	34
	20	5	5	6	55	6	0	13	50
	25	4	57	7	3	6	16	14	6
	30	4	48	7	12	6	34	14	24
MAY	5	4	40	7	20	6	50	14	40
	10	4	32	7	28	7	6	14	56
	15	4	26	7	34	7	18	15	8
	20	4	19	7	41	7	32	15	22
	25	4	12	7	48	7	46	15	36
	30	4	7	7	53	7	56	15	46
CZERWIEC	5	4	2	7	58	8	6	15	56
	10	3	59	8	1	8	12	16	2
	15	3	56	8	4	8	18	16	8
	20	3	56	8	4	8	18	16	8
	25	3	56	8	4	ubyło		16	8
	30	3	57	8	3	0	4	16	6

Miesią.	Dni Miesią.	☉ Słońca ☉ Wsch. G.	M.	Zachó. G.	M.	Ubycie dnia G.	M.	Długo. dnia G.	M.
LIPIEC	5	4	0	8	0	0	10	16	0
	10	4	3	7	57	0	16	15	54
	15	4	7	7	53	0	24	15	46
	20	4	12	7	48	0	34	15	36
	25	4	17	7	43	0	44	15	26
	30	4	24	7	36	0	58	15	12
SIERPIEŃ	5	4	33	7	27	1	16	14	54
	10	4	41	7	19	1	32	14	38
	15	4	50	7	10	1	50	14	20
	20	4	59	7	1	2	8	14	2
	25	5	6	6	54	2	22	13	48
	30	5	15	6	45	2	40	13	30
WRZESIEŃ	5	5	26	6	34	3	2	13	8
	10	5	35	6	25	3	20	12	50
	15	5	45	6	15	3	40	12	30
	20	5	54	6	6	3	58	12	12
	25	6	4	5	56	4	18	11	52
	30	6	13	5	47	4	36	11	34
PAŹDZIER.	5	6	23	5	37	4	56	11	14
	10	6	32	5	28	5	14	10	56
	15	6	42	5	18	5	34	10	36
	20	6	51	5	9	5	52	10	18
	25	6	59	5	1	6	3	10	2
	30	7	9	4	51	6	28	9	4
LISTOPAD	5	7	19	4	41	6	48	9	22
	10	7	27	4	33	7	4	9	6
	15	7	34	4	26	7	18	8	52
	20	7	41	4	19	7	32	8	38
	25	7	48	4	12	7	46	8	24
	30	7	53	4	7	7	56	8	14
GRUDZIEŃ	5	7	58	4	2	8	6	8	4
	10	8	1	3	59	8	12	7	58
	15	8	4	3	56	8	18	7	52
	20	8	4	3	56	8	18	7	52
	25	8	5	3	55	przyb.		7	50
	30	8	3	3	57	0	4	7	54

NB. Wyrachowanie ninieysze wschodu i zachodu Słońca, tem tylko służy mieyscom, których od bieguna połnocnego odległość, czyli *elewacyą* iest 50 gradusow; służy zaś nie do nakręcania zegarow, iako niektòre Kalendarze udaią; ale ażeby tego lub owego dnia wschod i zachod wiedzieć Słońca, Zegary bowiem nakręcać naylepiey iest w samo południe podług słonecznego kompasu.